

**PROTOCOL
WAT TE DOEN BIJ (EEN VERMOEDEN VAN)
GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG**

JEUGDLAND

Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Samenvatting	4
Tijdspad	5
De melding	6
Het tweemanschap	7
Inwinnen van advies	8
Het gesprek met het betrokken kind en ouders	9
Het gesprek met de beschuldigde	11
Aangifte of geen aangifte	12
Informatie aan andere medewerkers, aan niet direct betrokken ouders, aan pers	13
Uitkomsten justitieonderzoek	15
Evaluatie en afsluiting	16
Bijlage 1: begrippen	17
Bijlage 2: wat zegt de wet?	19
Bijlage 3: nadere informatie	20
Bijlage 4: meldingsformulier SJJW - een (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag	22
Bijlage 5: verklaring op non-actiefstelling	25

Inleiding

Dit protocol beschrijft de wijze waarop we bij de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht (SJJW) omgaan met grensoverschrijdend gedrag van medewerkers en kinderen. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we in dit protocol alle vormen van geweld, als ook het vermoeden ervan. Denk onder meer aan seksueel misbruik en het gebruik van andere vormen van lichamelijk en psychisch geweld. Dit protocol is ook van toepassing als er sprake is van “een vermoeden van” grensoverschrijdend gedrag.

Het protocol heeft zowel betrekking op het gedrag tussen medewerkers en kinderen, tussen kinderen onderling, als tussen medewerkers onderling. We bespreken grensoverschrijdend gedrag met onze medewerkers, zodat zij zich bewust zijn van mogelijke signalen die kunnen duiden op grensoverschrijdend gedrag. Tevens geven we hen het vertrouwen dat er serieus omgegaan wordt met een melding van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag.

Het protocol beschermt degenen die ernaar handelen, aangezien zij zich gesteund voelen door beleidsafspraken binnen het SJJW-bestuur. Bovendien geeft het protocol de verplichting om op de vastgelegde manier te handelen.

Door SJJW wordt eenmaal per jaar een vakantieweek voor basisschoolkinderen georganiseerd. De medewerkers hebben, samen met één of twee andere medewerkers, één of meer dagdelen de verantwoordelijkheid en zorg voor een groep kinderen. Verder is er gemiddeld twee keer per jaar een Jeugd disco voor de groepen 7 en 8 van de basisschool. Tijdens deze activiteiten komen medewerkers en kinderen met elkaar in aanraking. In ons preventie- en integriteitsbeleid is na te lezen op welke wijze we grensoverschrijdend gedrag zoveel mogelijk voorkomen.

Grensoverschrijdend gedrag

Het is mogelijk dat spelsituaties soms spontaan kunnen uitgroeien tot stoeipartijen en vooral jonge kinderen komen bij volwassenen spontaan uitrusten of knuffelen. Helaas kunnen er ook situaties voorkomen waarbij er sprake is grensoverschrijdend gedrag. Tussen medewerkers en kinderen of tussen medewerkers onderling.

Deze situaties zorgen voor veel verwarring. Ze roepen vaak veel emoties op. Medewerkers worden geconfronteerd met dilemma's. Extra moeilijk is het wanneer het gaat over een onderwerp als seksualiteit, omdat hier vaak een taboe op rust.

Bij grensoverschrijdend gedrag zijn de ‘gevoelens van het kind’ en niet de ‘gedachten van de volwassene’ bepalend. Ook al gebeurt er objectief gezien niets, dan nog geven de gevoelens van het kind de doorslag.

Dit document geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor situaties waarin sprake is van grensoverschrijdend gedrag of een vermoeden daarvan. Vermoedens van grensoverschrijdend gedrag en in het bijzonder seksueel misbruik, zijn soms moeilijk hard te maken en er doemen telkens weer andere dilemma's op. Het protocol biedt zowel bescherming als verplichtingen, maar geen pasklare oplossing. De manier waarop je moet handelen, valt niet vooraf exact te beschrijven.

Leesbaarheid

Voor de leesbaarheid hebben we het in deze uitgave over ‘ouders’, maar we zijn ons er terdege van bewust, dat lang niet alle kinderen opgroeien in een gezin met twee ouders. Waar ‘ouders’ staat, kun je, afhankelijk van de leefomstandigheden van het kind, ook ouder, verzorger of verzorg(st)er lezen. Waar medewerkers staat,

bedoelen we ook bestuursleden. Ten slotte gebruiken we voor de leesbaarheid steeds de mannelijke vorm.

Samenvatting

Het protocol grensoverschrijdend gedrag beschrijft de manier waarop we bij SJJW omgaan met (het vermoeden) van grensoverschrijdend gedrag van medewerkers en deelnemers. In het protocol staat een aantal afspraken en handelingsadviezen. Dit zijn de belangrijkste aandachtspunten:

Doen

- Formeer tweemanschap en spreek onderlinge rolverdeling af;
- Bespreek samen het protocol en de te volgen stappen;
- Leg alle afspraken en ontwikkelingen die zich voordoen schriftelijk vast;
- Bevestig alle afspraken aan/ met betrokkene(n) en vertel altijd wat je met de verkregen informatie gaat doen;
- Noteer van elk (telefoon)gesprek de gesprekspartners, de datum, het tijdstip en de gemaakte afspraken;
- Bewaar van alle brieven, mails e.d. een kopie;
- Verwijs zo nodig naar politie, jeugdhulpverlening of Slachtofferhulp;
- Neem bij het gesprek met beschuldigde een volledig ingevulde verklaring “op non-actiefstelling” mee;
- Zorg voor goede informatie aan de betrokken ouders, de niet betrokken ouders, directbetrokkenen en andere medewerkers;
- Voorkom dat als gevolg van onvolledige of te late informatie een geruchtencircuit op gang komt;
- Geef aandacht en nazorg aan het (vermoedelijke) slachtoffer, de (vermoedelijke) dader/beschuldigde, de ouders, de eigen stafleden en de betrokken jeugdleden.

Niet doen

- Schuldvraag aan de orde stellen;
- Suggesties en vermoedens uitspreken;
- Onderzoek doen (politieagent spelen).

Tijdspad

Bij een melding grensoverschrijdend gedrag komt er veel in korte tijd op je af. Het is van belang dat je zicht hebt op wat er te gebeuren staat en in welk tijdspad. We schetsen hieronder een beeld van wat er op je afkomt:

De eerste drie minuten

- Sta de melder rustig en neutraal te woord;
- Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie; Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

De eerste drie uur

- Het bestuur formeert een tweemanschap;
- Het tweemanschap maakt taak- en rolverdeling (zaakcoördinator).

De eerste drie dagen

- Inwinnen advies bij politie;
- Gesprek met slachtoffer en zijn ouders;
- Gesprek met beschuldigde en op non-actiefstelling.

De eerste drie weken

- Eventueel overleg met hulpverlenende instanties;
- Eventuele vervolggesprekken;
- Informatie aan bestuur;
- Informatie aan niet direct betrokken ouders.

De eerste drie maanden

- (Afrondend) te treffen maatregelen;
- Beslissing rond non-actiefstelling;
- Verdere informatie aan direct en niet directbetrokkenen;
- Evaluatie.

De eerste drie jaar

- Volgen van eventuele gerechtelijke procedure;
- Vervolg informatie aan direct en niet directbetrokkenen.

De melding

Als via welk kanaal dan ook melding wordt gedaan van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag, ondernemen we de volgende stappen om zo goed mogelijk met deze melding om te gaan en om onnodige fouten te vermijden. Houd bij deze stappen altijd rekening met de specifieke situatie.

Sta de aanmelder rustig en neutraal te woord. Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of plegers?
- Wie zijn van het (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag op de hoogte?
- Ga na of en op welke wijze het slachtoffer veiliggesteld is/kan worden. Vang de betrokkene op, hoor niet uit. Bied de gewone begeleiding in de dagelijkse omgang;
- Praat niet met de beschuldigde over het voorval;
- Wijs de melder op de voorlopige zwijgplicht en op het belang ervan;
- Bespreek met de melder hoe met de situatie om te gaan, verwijs de melder/klager eventueel door naar de huisarts/hulpverlening;
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd;
- Vraag de melder om het verhaal op schrift te stellen en te ondertekenen;
- Verslaglegging en invullen registratieformulier;
- Neem direct contact op met het bestuur.

Het tweemanschap

Het bestuur stelt, na op de hoogte te zijn gesteld van de melding, een tweemanschap aan en geeft hen mandaat.

Handel in dit soort zaken niet alleen, omdat:

- Er veel op je af komt;
- Twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- Je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- Je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- Fouten voorkomen moeten worden;
- Je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- Belanghebbenden op het juiste moment goed moeten worden geïnformeerd;
- De betrouwbaarheid van de verslaglegging hoger is.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen enkele (familie)relatie met slachtoffer en/of beschuldigde;
- Beschikken over het vermogen om te analyseren en zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te nemen;
- Door leeftijd en ervaring beschikken over voldoende gezag en draagvlak bij zowel de medewerkers als ouders/verzorgers van de kinderen;
- Probleemloos kunnen samenwerken met de andere partner uit het tweemanschap;
- Beschikken over voldoende tijd (dit geldt zeker voor de eerste drie weken);
- Ten slotte verdient het aanbeveling dat de voorzitter geen deel uit maakt van het tweemanschap. Hierdoor is er binnen de groep als het ware een “hogere” instantie beschikbaar. Bij vervolggesprekken kan de voorzitter als onafhankelijk gespreksleider optreden. Ook kan hij, als niet directbetrokkene in het proces, voor het tweemanschap als klankbord of adviseur fungeren.

Verdeel de rollen en maak daar afspraken over. Zo kan één persoon de contacten met het betrokken kind en de ouders onderhouden, en de ander met de beschuldigde. Gezamenlijk spreekt het tweemanschap met de andere partijen.

Het tweemanschap wordt zo snel mogelijk na de melding door het bestuur ingesteld. Vaak bestaat het tweemanschap uit één of twee bestuursleden bijvoorbeeld de vertrouwenspersoon en een ander bestuurslid. Na het aannemen van de melding volgen zij de stappen zoals beschreven in het protocol.

Inwinnen van advies

Bij vermoedens van strafbare feiten is het belangrijk zo snel mogelijk een informatief gesprek met de politie, afdeling Jeugd en Zeden te voeren. Een dergelijk gesprek kan desgewenst zonder vermelding van namen van beschuldigde of slachtoffer worden gevoerd.

Mocht door omstandigheden een gesprek niet op korte termijn mogelijk zijn, wacht dan niet op een afspraak met de politie maar vervolg dit protocol.

Waarom een gesprek met de politie?

De politie heeft ervaring met meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer en dader en hebben ervaring met het herkennen van de pleger. De politie is deskundig en samen met het Openbaar Ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging.

Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt justitie zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor het slachtoffer en de ouders, maar ook voor de beschuldigde. Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging.

Met het oog op imagoschade is het tijdig inschakelen van politie een goede aanpak. Niet in de laatste plaats is het betrekken van politie van belang voor andere jeugdverenigingen en de maatschappij.

Schuldbepaling is een taak van politie en justitie

Het onderzoek naar een melding van misbruik of andere strafbare feiten is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid.

Door foutief handelen kan bewijsvoering tegen een beschuldigde worden bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt worden, ook als dit onbewust gebeurt.

Wanneer meerdere personen gesprekken voeren met het vermoedelijke slachtoffer en/of de beschuldigde, kunnen getuigenverklaringen authenticiteit verliezen.

Bespreek de rol die de politie kan hebben in het traject ter ondersteuning van de groep en overhandig het protocol grensoverschrijdend gedrag, bespreek de genomen stappen en overleg over eventuele aanwezigheid bij een ouderavond.

Het gesprek met het betrokken kind en ouders

Bij het vermoeden van een grensoverschrijdend gedrag wordt een gesprek gehouden met de directbetrokkenen. Als er sprake is van (een vermoeden van) strafbare feiten, vindt dit gesprek bij voorkeur plaats na het informatieve gesprek met de politie. Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt individueel, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Het tweemanschap voert dit gesprek. Ook een gesprek met het kind wordt door hen gevoerd.

Vertel in het gesprek en noteer in het verslag alleen feitelijkheden. Toon begrip, maar hoor slachtoffer en ouders niet uit. Beschuldig niemand. Maak duidelijk dat de zaak objectief onderzocht moet worden. Ga zelf nooit op onderzoek uit; dan raak je verstrikt in de belangen van ouders, het kind, de beschuldigde, andere ouders en de groep.

Wat vertelt u?

De minderjarige en zijn ouders voelen zich waarschijnlijk ernstig benadeeld en weten niet wat er komen gaat. Zij hebben behoefte aan informatie over het verdere verloop van de zaak. Vertel daarom:

- Wat in hoofdlijnen de vervolgstappen van SJJW zijn;
- Dat de zaak, wanneer aangifte gedaan wordt, door politie en justitie wordt afgehandeld en dat SJJW daar geen invloed op heeft.

Andere aandachtspunten voor dit gesprek:

- Hulp voor het kind;
- Wijs ouders erop dat ze voor informatie, melding of het doen van aangifte naar de (zedes)politie kunnen gaan;
- Als de melding een minder ernstig feit betreft, dan biedt mediation wellicht een oplossing;
- Wijs ouders ook op de mogelijkheid van rechtsbijstand;
- Wijs ouders op het belang van het voorkómen van geruchten en het belang van juridische bewijsvoering.

Besluiten ouders aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat je daarop als SJJW kunt inspelen. Wanneer ouders besluiten geen aangifte te doen uit angst, is de kans groot dat een schuldige nog eens de fout in gaat in een andere omgeving.

Schep duidelijkheid en vertrouwen. Geef altijd aan wanneer je weer contact met hen opneemt. Het tweemanschap maakt een verslag van het gesprek. Tijdens het traject, van onderzoek tot en met uitspraak, houdt een lid van het tweemanschap contact met de ouders.

Gespecialiseerde hulp

Betrokkenen kunnen een beroep doen op gespecialiseerde hulp. Verwijs in eerste instantie door naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp.

Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na het individuele gesprek een informatiebijeenkomst te beleggen. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. De planning van een dergelijke bijeenkomst kan pas plaatsvinden na overleg met de politie in verband met het plaatsvinden van eventuele aangiften en getuigenverhoren. Je kunt iemand van de afdeling Jeugd en Zeden van de politie vragen om bij een dergelijke informatiebijeenkomst aanwezig te zijn. Zorg

dat je voorafgaand aan deze bijeenkomst weet bij wie je terecht kunt bij de politie, zodat je ook daarover de betrokkenen kunt informeren.

Het gesprek met de beschuldigde

Het gesprek met de beschuldigde vindt bij voorkeur ook plaats na het informatieve gesprek met de politie als er sprake is van (een vermoeden van) strafbare feiten. In dit gesprek is het de bedoeling om inhoudelijk objectieve informatie te krijgen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden.

Het tweemanschap informeert de beschuldigde persoon over de inhoud van de melding en vraagt om een reactie.

Zorg voor een objectief gesprek. Hoor de beschuldigde niet uit en veroordeel hem niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat een (tijdelijke) maatregel nodig is. Geef de beschuldigde de kans om te reageren. Wijs de beschuldigde op mogelijkheden voor gespecialiseerde opvang, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon voor beschuldigten. Deze vertrouwenspersoon moet een andere vertrouwenspersoon zijn dan die voor het vermoedelijke slachtoffer en/of diens ouders.

Bespreek met de beschuldigde de mogelijkheid om rechtsbijstand in te schakelen. Informeer de beschuldigde over de stappen die worden ondernomen. Een beschuldigde heeft er recht op om te weten wat hij/zij kan verwachten.

Op non-actiefstelling

In het geval van een beschuldiging van grensoverschrijdend gedrag moet de beschuldigde door SJJW op non-actief worden gesteld.

De op non-actiefstelling duurt zes weken en kan daarna eenmaal zes weken worden verlengd. Indien er aangifte wordt gedaan geldt de non-actiefstelling totdat de melding objectief is uitgezocht en er een uitspraak is van justitie. Ook wanneer een beschuldigde de genoemde feiten ontkent of als zijn verhaal niet duidelijk is, wordt hij gedurende het traject op non-actief gesteld.

Afspraken bij non-actiefstelling

Maak duidelijk dat de beschuldigde zich tijdens de procedure niet binnen de organisatie mag begeven. Dit is zowel in het belang van betrokkene als dat van SJJW. De beschuldigde mag geen contact hebben met de kinderen of andere medewerkers en hij of zij mag het terrein niet bezoeken.

De op non-actiefstelling wordt schriftelijk vastgelegd en door het tweemanschap en de betrokkene ondertekend.

Het is aan te raden om een ingevulde verklaring klaar te hebben, voordat het gesprek met de betrokkene plaatsvindt. Die hoeft de verklaring tijdens het gesprek dan alleen nog te lezen en te ondertekenen. Het tweemanschap maakt een verslag van het gesprek over de op non-actiefstelling.

Hij laat dit verifiëren en/of aanvullen door de betrokkene. Daarna wordt dit verslag ondertekend door beide gesprekspartners. Op het document moet 'voor gezien' staan. Dit moet ook gebeuren als de betrokkene niet akkoord is. De ondertekening van dit verslag geldt als bewijs, zodat later niet gezegd kan worden dat zaken niet verteld zijn. Tijdens het gehele traject van onderzoek tot en met uitspraak houdt één van de leden van het tweemanschap contact met de beschuldigde.

Aangifte of geen aangifte

Na de gesprekken uit voorgaande stappen is het belangrijk dat het betrokken kind en zijn ouders zo snel mogelijk een beslissing nemen over de verdere procedure. Het bestuur kan maar zelden zelf aangifte doen, adviseer daarom het slachtoffer en/of de ouders om aangifte te doen.

Wanneer er geen aangifte wordt gedaan, wordt geen van beide partijen door justitie in het gelijk gesteld.

De melder doet geen aangifte of trekt de melding in;

In dit geval moet het bestuur rehabilitatie voor zijn rekening nemen en dat is in deze gevallen een moeilijke zaak.

Ondanks formele rehabilitatie zal er meestal sprake zijn van verstoorde relaties. Ook sterke vermoedens van grensoverschrijdend gedrag kunnen blijven bestaan, zelfs als het grensoverschrijdend gedrag juridisch niet bewezen is.

Ga in gesprek met de betrokkene over de mogelijkheden. Bespreek of terugplaatsing als medewerkers een optie is. Ook verandering van functie is een mogelijkheid.

Intensieve begeleiding is in al deze gevallen nodig. Wanneer deze mogelijkheden niet geschikt of passend zijn als rehabilitatie, kan overeengekomen worden dat de betrokkene de stichting vrijwillig verlaat.

Informatie aan andere medewerkers, aan niet direct betrokken ouders, aan pers

Een melding en zelfs alleen een verdenking van grensoverschrijdend gedrag kan veel onrust en verwarring veroorzaken bij de betrokken medewerkers. Wanneer hiervoor niet voldoende aandacht is, bestaat het risico dat geruchten en foutief ingegeven handelwijzen de juridische bewijsvoering schaden. Ook is de kans groot dat onder medewerkers verdeeldheid ontstaat door loyaliteitsconflicten ten aanzien van het (vermoedelijke) slachtoffer en de beschuldigde. Daarbij kunnen vrijwilligers ook kampen met gevoelens van schuld, machteloosheid of boosheid.

Betrokken medewerkers worden geïnformeerd nadat gesprekken met slachtoffer en/of ouders en beschuldigde hebben plaatsgevonden en er vervolgstappen zijn ingezet. Het is belangrijk om feitelijke informatie te geven over de zaak:

- Vertel over hoe het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen;
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag;
- Geef vrijwilligers de gelegenheid de schok te verwerken, maar ga niet in op wat er allemaal is gebeurd of nog zou kunnen gebeuren. Speculeren leidt tot onrust en geruchten;
- Vertel dat meer informatie volgt op het moment dat de uitspraak van justitie bekend is, dit kan tot twee jaar duren;
- Maak duidelijke afspraken over wat te doen en te laten tijdens het verdere proces;
- Alle vragen over het onderwerp, dus ook vragen die ouders stellen aan medewerkers of bestuur worden doorverwezen naar het tweemanschap.

Informatie aan niet direct betrokken ouders

Na de gesprekken met het slachtoffer, de beschuldigde, de politie, de direct betrokken ouders, is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokken ouders belangrijk.

Zij maken zich ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer indirect betrokken ouders te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen in SJJW. Afhankelijk van de omvang en impact van het grensoverschrijdende gedrag worden enkel de ouders van de betreffende kleur of van de hele groep uitgenodigd.

Het is mogelijk een vertegenwoordiger uit te nodigen van de politie of maatschappelijk werk. De aanwezigheid van deze persoon kan bijdragen aan het vertrouwen van de ouders in de handelwijze van het bestuur en het kan het tweemanschap steun geven.

Pers en publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van grensoverschrijdend gedrag kunnen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke media.

Stel vanaf het begin een woordvoerder aan. Dit is belangrijk voor het geval de zaak onverhoeds de pers ter ore komt. Voor de woordvoerder is het belangrijk te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij dit soort nieuws gevoelige informatie boven tafel willen halen. Ze kunnen de woordvoerder woorden in de mond leggen. Deze moet daar alert op zijn. Vraag daarom waar mogelijk, bijvoorbeeld bij artikelen, altijd om inzage in het artikel voor publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft SJJW geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat SJJW de kwestie serieus neemt en welke stappen ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zo lang dat door justitie niet is vastgesteld. Ook niet als beschuldigde heeft bekend.

Door op een correcte en informatieve manier met journalisten om te gaan, kan je ook gebruik maken van hun medium en daarmee aan lezers of kijkers laten zien dat wij als Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht adequaat hebben gereageerd. Dit kan vertrouwen wekken bij de ouders.

Uitkomsten justitieonderzoek

Van een justitieonderzoek zijn de mogelijke uitkomsten:

- Bewijslast is geleverd (wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd);
- Bewijslast niet geleverd;
- Seponeren (delen van de verklaring zijn onjuist of niet bewijsbaar, de context is niet strafbaar, er zijn procedurele fouten gemaakt);
- Aangifte blijkt valse beschuldiging (het strafbare feit heeft niet plaatsgevonden, de melder is zich bewust van het motief en het doen van onjuiste aangifte).

Na de uitspraak van justitie is het tijd om definitieve maatregelen te nemen die eventuele tijdelijke maatregelen aanvullen of vervangen. Mogelijke maatregelen zijn afhankelijk van de uitspraak.

Informatie aan direct en indirect betrokkenen;

Na de uitspraak en het informeren van de beschuldigde en de melder, moeten de direct en indirect betrokkenen geïnformeerd worden over deze uitspraak. Bedenk dat andere medewerkers en deelnemers aan de activiteiten van SJJW niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de uitspraak. Organiseer hiervoor zo nodig bijeenkomsten.

Laat het bestuur de informatie over de uitkomst van de rechtszaak bespreken en toelichten, evt. samen met de politie.

De uitspraak van de rechtszaak kan de gemoederen weer heftig beroeren. Vooral als de zaak wordt geseponneerd of de beschuldigde wordt vrijgesproken door gebrek aan bewijs. Bied daarom altijd gelegenheid tot vragen, opmerkingen en emoties en verwijs eventueel door voor verdere hulp.

Evaluatie en afsluiting

Om herhaling van een incident te voorkomen, is een goede afhandeling van een zaak erg belangrijk.

Dit is zeker zo belangrijk als het doorlopen van voorgaande stappen. Het tweemanschap zorgt voor een evaluatie van de zaak met de belangrijkste betrokkenen. De vragen die bij een evaluatie beantwoord moeten worden zijn de volgende:

- Wat ging goed?
- Wat kunnen we leren voor de toekomst?
- Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

Het is goed je als organisatie af te vragen wat je hebt geleerd van het gelopen traject. Hoe zijn onze manieren? Wat vinden we wel en wat vinden we niet normaal?

Spreek met elkaar over hoe je het risico zo klein als mogelijk maakt, waar grenzen liggen en hoe je elkaar aanspreekt op het benaderen of overtreden van die grenzen.

Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten. Let op dat hiertoe niet te snel wordt besloten. Ook als de rust lijkt wedergekeerd, is het belangrijk enige tijd stand-by te blijven.

Bijlage 1: begrippen

Wat is geweld?

Er bestaan veel vormen van grensoverschrijdend gedrag in de vorm van geweld. In dit protocol spreken we van opzettelijk (willens en wetens) gepleegd geweld.

Geweld kun je onder verdelen in verschillende categorieën:

- Fysiek geweld (bijv. slaan, schieten en seksueel geweld);
- Geestelijk geweld (bijv. pesten, dreigend en kleinerend taalgebruik);
- Materieel geweld (bijv. vernielen van andermans eigendommen);
- Digitaal geweld (bijv. via msn, sms, chatbox, webcam, etc.).

Verder valt hier vanzelfsprekend ook onder: geweld met toegebracht ernstig lichamelijk en/of psychisch letsel.

Wat is seksueel misbruik?

Seksueel misbruik is een breed begrip. Het kan variëren van dubbelzinnige opmerkingen tot aanraking en verkrachting. Als voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag noemen we:

- Een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen, ook via post, telefoon, sms, e-mail of internet en seksueel getinte grappen;
- Grensoverschrijdende aanraking: wat we onder grensoverschrijdende aanraking verstaan, wordt bepaald door de gevoelens van de deelnemers of medeleiding en niet door de gedachten van de volwassene;
- Een minderjarige dwingen seksuele handelingen bij zichzelf te verrichten of seksuele handelingen bij anderen uit te voeren of tot het toekijken bij seksuele handelingen van anderen, te kijken naar pornografisch materiaal of seksueel getinte/pornografische opnames van zich te laten maken;
- Penetratie in welke vorm dan ook tegen de wens van de persoon is verkrachting, dus ook bijvoorbeeld een tongzoen.

Seksueel misbruik/ grensoverschrijdend gedrag kan zowel meisjes als jongens overkomen

Bij seksueel misbruik gaat het om seksuele handelingen, toenaderingen of contacten die tegen de zin van de minderjarige plaatsvinden. Deze acties kunnen plaatsvinden in een relatie waarin sprake is van een ongelijke machtsverhouding: de afhankelijkheidsrelatie tussen minderjarige en medewerker of tussen medewerkers onderling van verschillende leeftijden.

Machtsverschil

Bij (seksueel) misbruik is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer en pleger. Dat machtsverschil kan te maken hebben met:

- Leeftijd, bijvoorbeeld volwassene tegenover minderjarige;
- Positie/relatie, bijvoorbeeld medewerkers tegenover kind;
- Aantal, bijvoorbeeld groep tegenover eenling;
- Fysieke ontwikkeling;
- Sekse;
- Wel of geen handicap.

Jonge kinderen kunnen moeilijk aangeven of iets als grensoverschrijdend of gedwongen wordt ervaren. Een kind bevindt zich namelijk niet in een gelijke positie

ten opzichte van een volwassene. Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen keuzevrijheid van het kind!

De pleger is vaak een persoon van wie je het allerminst zou verwachten. Een pleger kan zijn invloed op verschillende manieren aanwenden. Vaak gaat dit heel subtiel: lieve woordjes, cadeautjes geven, de minderjarige van zich afhankelijk maken. De minderjarige kan dat in eerste instantie ervaren als leuk en pas later beseffen hoe vreselijk het was. Soms gebruiken plegers minder subtiele vormen van dwang, zoals dreiging met geweld, emotionele en psychologische druk of chantage om de minderjarige te dwingen tot geheimhouding.

Bijlage 2: wat zegt de wet?

Het Nederlands strafrecht stelt in verschillende artikelen seksueel contact met minderjarigen strafbaar. Verboden zijn:

- Geslachtsgemeenschap of ontuchtige handelingen met iemand jonger dan 16 jaar (art. 244 en art. 247);
- Het verleiden (met giften of beloften) of door misbruik van de positie bewegen van iemand jonger dan 18 tot het dulden of plegen van ontuchtige handelingen (art. 248);
- Het plegen van ontucht met een (stief)minderjarige, pleegminderjarige, of een andere persoon onder de 18 die aan het gezag onderworpen of aan de waakzaamheid toevertrouwd is (geldt voor werkers van instellingen, onderwijzers, sporttrainers en begeleiders in het vrijwilligerswerk art. 249);
- In principe zijn alle contacten met en tussen mensen jonger dan 16 jaar strafbaar, ook als het om een gewenst contact tussen twee vijftienjarigen gaat. Er is een verhoorplicht, maar er hoeft niet altijd overgegaan te worden tot vervolging.

De kinderen zijn aan de zorg en waakzaamheid van de medewerkers toevertrouwd. Het artikel 249 is dus onverminderd van kracht op al onze medewerkers. Bij Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht geldt dat grensoverschrijdend gedrag (o.a. seksueel contact) en elke vorm van geweld tussen kinderen en medewerkers niet is toegestaan. Dit is ook van toepassing op medewerkers en kinderen onderling.

Er bestaan veel uitingsvormen van seksueel misbruik van kinderen. Verschillende gedragingen zijn door het duidelijke seksuele karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar. Bij andere gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel kunt typeren. Als criterium kun je daarbij hanteren of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit ondergeschikt wordt gemaakt aan de bevrediging van de seksuele en/of erotische behoeften van de medewerker. De volgende definitie geeft daarover duidelijkheid:

- *Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als grensoverschrijdend of gedwongen wordt ervaren en/of;*
- *Plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding en/of*
- *Andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.*

Bijlage 3: nadere informatie

”In veilige handen”

Dit is een samenwerking tussen de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV), Movisie, Scouting Nederland en NOC*NSF. Het is onderdeel van het gelijknamige project dat handreikingen biedt om te voorkomen dat kinderen en jongeren in vrijwilligersorganisaties slachtoffer worden van seksueel misbruik of grensoverschrijdend gedrag.

- www.inveiligehanden.nl

Wil jij je meer verdiepen in het onderwerp grensoverschrijdend gedrag? Kijk dan eens op een van de volgende websites:

- www.seksueelgeweld.info
- www.seksueelgeweld.nl
- www.huiselijkgeweld.nl

Ook kan men een beroep doen op de volgende organisaties:

Slachtofferhulp Nederland

Slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag hebben vaak te maken met gevoelens van schaamte en houden daarom de ervaring voor zichzelf. Toch kan het belangrijk zijn om er met iemand over te praten die je vertrouwt. Slachtofferhulp Nederland is ervoor:

- Slachtoffers;
- Familie en kennissen;
- Getuigen.

Slachtofferhulp Nederland kan je gratis informeren over de mogelijkheden in je omgeving. Zij zijn bereikbaar via 0900-0101 of www.slachtofferhulp.nl.

Er zijn veel hulpverlenende instanties die je bij deze problematiek kunnen helpen. Voor de eerstehulpverlening kun je terecht bij Slachtofferhulp Nederland of het Algemeen Maatschappelijk Werk. Met psychische klachten kun je terecht bij de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ).

AMK (Advies en Meldpunt Kindermishandeling)

Het AMK is er voor iedereen, volwassenen en kinderen. Iedereen die denkt dat er sprake is van kindermishandeling kan hier terecht. Medewerkers van het AMK horen het verhaal aan en zoeken samen met de beller naar een oplossing. Elk gebied in Nederland heeft zijn eigen AMK. Zij zijn bereikbaar via 0900-1231230.

Bureau voor Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)

Het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) biedt professionele hulp aan mensen met psychosociale problemen. Het ontbreekt de cliënten aan het vermogen zelfstandig hun problemen op te lossen. Het doel van de hulp is om de zelfredzaamheid van de hulpvrager te vergroten: www.hetamw.nl.

Korrelatie

Als landelijke organisatie is Korrelatie voor iedereen beschikbaar voor hulpverlening (ook online) en advies op het terrein van zorg en welzijn. De diensten van Korrelatie zijn onafhankelijk, op de persoon gericht, klantvriendelijk en efficiënt. Zij zijn bereikbaar via 0900-1450 of www.korrelatie.nl.

Meld Misdaad Anoniem

MMA is de meldlijn waar mensen anoniem informatie kunnen geven over ernstige misdaad, fraudezaken of schendingen van integriteit. MMA is een vangnet voor mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid in hun eigen omgeving. Het is dé plek waar anonimiteit wordt gewaarborgd. Anonieme meldingen worden er getoetst en doorgezet naar de bevoegde instanties zoals de politie en andere opsporingsdiensten. Zij kunnen hiermee een onderzoek starten of de melding kan bijdragen aan een lopend onderzoek. Een MMA-melding kan gedaan worden via 0800-7000.

Jeugdzorg

Indien U merkt dat het niet goed gaat met een kind, is het mogelijk contact te leggen met Jeugdzorg. Zij zijn bereikbaar via de gemeente.

Bijlage 4: meldingsformulier SJJW - een (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag

1. De contactpersoon/melder	
Naam:	
Adres:	
Woonplaats:	
Telefoonnummer:	
E-mailadres:	
Functie(s) van de contactpersoon:	

2. De beschuldigde	
Naam:	
Adres:	
Woonplaats:	
Telefoonnummer:	
E-mailadres:	
Functie(s) van de contactpersoon:	

3. Korte beschrijving van de situatie
<i>Wat is er bekend over het voorval, wanneer deed het zich voor, wie waren betrokken...</i>

4. Contact met de politie (kruis aan wat van toepassing is)	
☐	Er is (nog) geen aangifte gedaan bij de politie
☐	Aangifte bij de politie wordt overwogen door:
☐	Er is al aangifte gedaan bij de politie door:
☐	Er heeft een informatief gesprek met de politie plaatsgevonden

5. Eventuele beschuldigde (kruis aan wat van toepassing is)	
☐	Betrokkene is nog actief bij SJJW
☐	Betrokkene is op non-actief gesteld met ingang van:
☐	Er is al aangifte gedaan bij de politie door:
☐	Anders, namelijk:

6. Korte beschrijving van de huidige stand van zaken	
<i>Mate van onrust/conflicten, reacties van ouders, pers, benodigde hulpverlening voor ouders, medewerkers, beschuldigde</i>	

7. Korte beschrijving van te nemen stappen

8. Vragenlijst ingevuld door

Naam:	
Datum:	
Handtekening:	

Bijlage 5: verklaring op non-actiefstelling

Ondergetekende _____ verklaart hierbij kennisgenomen te hebben van zijn/ haar op non-actiefstelling bij Stichting Jeugd- en Jongerenwerk te Woensdrecht.

Ondergetekende zal met ingang van heden al zijn functies bij de stichting neerleggen tot het moment waarop het justitieel onderzoek is afgerond of (indien van toepassing) de rechtbank een uitspraak heeft gedaan.

Ondergetekende zal vanaf het moment van de ondertekening het terrein van Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht niet meer bezoeken en direct noch indirect contact hebben met deelnemers.

Aldus overeengekomen d.d.: _____

Plaats: _____

Handtekening ondergetekende:

Naam: _____

Handtekening van de betrokkenen namens de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Woensdrecht:

Naam: _____

Naam: _____

Functie: _____

Functie: _____